Ч. 221. (720.). Львів, середа дня 3. жовтня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	4·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Що буде з австрійським парляментом?

Австрійський парлямент, а враз з ним і австрійське правительство, опинили ся знов під знаком пересиленя. Теперішна ситуація така, що проти правительства станули: Чехи, Поляки, галицькі Українці, полудневі Славяни, Італійці і німецькі соціялісти, а за правительством: німецький національний союз, християнські суспільники, Румуни і буковинські Українці. Уклад сих сил зазначив ся доси досить маркантно в справі чеського посла Буржізаля, в часі промови німецького посла Вольфа, а передовсім в буджетовій комісії. Буджетова дискусія перемінила ся зовсім в дискусію політичну і правительство доси не знає, чи дістане буджет. Буджетова комісія ухвалила нагану для комісії контролі державних довгів, а тим самим звернула ся посередно проти правительства. Мало що не прийшло до того, що буджетова комісія була би зажадала зложеня мандатів через комісію контролі довгів.

Подібний настрій панує і в инших комісіях, де німецькі посли знайшли ся нагло в меншости супроти послів ненімецьких і соціялістичних. Подразнений таким положенем німецький радикал п. Тайфель поставив в „німецькім народнім Союзі“ внесене, щоби всі члени Союза зложили свої гідности в комісіях. Приняте такого внесеня булоби рівнозначне з розбитєм парляменту. Покищо поодинокі німецькі клюби розважають отсе внесене.

Як може покінчитись теперішне пересилене? Є дві можливости. Або розвязане парляменту і приверненє правліня при помочи § 14, або зміна кабінету і дальші торги, дальші підлещуваня, підкупства, обітниці,

Перша можливість, с. є. розвязане парляменту — річ не конче тепер безпечна. В четвертім році війни не може бути бесіди про розвязане представництва народів. Задержаня парляменту домагаєсь конечно згляд на заграницю, згляд на війну і мир. Без парляменту годі вести дальше війну, годі дійти до успішного заключеня мира.

Розвязане парляменту означало би вінци упадок в Австрії демократії і права свободи, а такий упадок підніс би тільки в ворожій коаліції военного духа.

Лишаєть ся отже друга можливість, зміна кабінету. Може якраз удасть ся комусь иншому позискати якусь партію? Преці Поляків так легко було доси купити! Н а ш и м вправді коштом, але кого за се голова болить? Не будуть мабуть і тепер наші сусіди довго такі нечулі і твердосерді.

Пристануть Поляки до більшости, то й кріза буде полагоджена.

Инші способи — приєднане Чехів або полудневих Славян — супроти становища Німців і Малярів, здаєть ся виключене.

Якраз нині (второк) можна сподіватись кінця буджетової дискусії. Нині отже рішить ся мабуть доля теперішного кабінету Дра Зайдлера.

Жертвам царату.

Стокгольмське бюро переслало нам ось таку телеграму, яку дістало від запомового Комітету для вивезених Українців в Києві (осідок того Комітету—педагоґічний музей): В рр. 1914 до 1915, отже в часі російської окупації і російського відвороту з Галичини та Буковини, увязнили російські власти богато тисяч Українців і вислали їх в пусті степи Сибіру та в инші північні російські ґубернії.

Богато тисяч невинних і спокійних українських горожан впало жертвою царату, богато тисяч вивезено, богато мучилось місяцями по тюрмах. В тих часах обходилось з ними російське правительсто як з невільниками. Богато тисяч тих нещасливців виселено на Сибір і полишено їх на найбільшу нужду. Вони вигинули з голоду і зимна.

Инші народности, як Поляки, Литовці і Жиди мали можність зорґанізувати запомову акцію для своїх земляків. Не дали спромоги зробити се одним Українцям.

Царське правительство заборонило їм сього. Вистарчило вже слово „український“, щоби їх мучити, запроторити в тюрму або вислати на Сибір. Такі відносини панували до революції. Велика російська революція, що вибухла на весні і до основ змінила політичне та суспільне житє, не змінила зовсім положеня тих нещасливих жертв війни, противно, можна навіть сказати, що їх положене навіть погіршило ся. Ще нині бідують тисячі тих виселенців в Сибірі і в північних ґуберніях татарської Росії. Поворот до европейської Росії їм зборонений.

В часі революційних борб забуто на них і полишено їх власній судьбі. Так гинуть вони нужденно. Вже надійшла осінь, а за нею іде зима. Опущеним від цілого світа грозить смерть від голоду або морозу. Се нещасне положене збільшилось ще кромі того через останний російський відворот, бо він побільшив ряди вивезених.

Комітет не має так значних середників, щоби ту нужду усунути або злагодити. Його акція терпить на недостачу відповідних гроше-

---

НАТАЛІЯ РОМАНОВИЧ-ТКАЧЕНКО.

Під ясним блакитним небом...

(Уривки з подорожніх записок).

(Кінець).

Безмежна далека панорама відкриваєть ся звідси, з сеї площинки біля церкви. Ліси, рівнини, горби... І за ними вгадуєть ся десь в далині поле битви. Але тут тихо. Спокійно зеленіють рівнини, спокійно височіють темні ліси. І крім них, сих темних лісів, сих зелених рівнин, горбами оточених, та крім тиші і величнього мовчазного білого монастиря — нічого нема.

— Там в Б—х — казали нам салдати — є вже люди... Цілими родинами вертають ся, бідують; а звідти й сюди тягнуть ся, до дому...

Ідемо вже знова лісом. Ріжні арки, альтанки з німецькими написами, богато знарядя військового. В полі зустрічаємо окопи — обходжу їх: затишні, прибрані килимами, просторі. Дротові загородки, ями, вириті шрапнелями, ободки — залізні — сих шрапнелів.

Порізане, потовчене, зруйноване, чорне поле...

Вечір надходить. — Сонічко сховало ся, залишивши легкі рожеві хмарки.

— Тут десь має бути село Б—ки — каже візник. — Може се воно? Там підночувати знайшлось би де...

Перед нами кілька хатин, на боці керниця. — Коло неї ворушать ся люди. — Підіздимо напоїти коний і запитуємо: чи близько мо Б—ки?

— Недалеко, верстов пять — відповідає салдат. — На ліво возьмете, а там просто, так і доїдете.

Чекаємо своєї черги до води і дивуємось, дивлячи ся на керницю... — Не по нашому зроблена: зверху закрита, через кран воду беруть.

Якась баба — її видко не терпить ся — піднимає покришку з керниці і хоче всунути відро.

Салдат сердито зупиняє її.

— Куда лезеш необразованность валинская? Он бачіш крант? Нікак етаво абразаванія панять не желайот; бач, австріяк крант пріделал, штоб чіста вада била... а она ведро прйоть...

Напоєні коні швидше біжать; минаємо кілька хатин, беремо вліво, їдемо довго-довго чорними ланами, але ні Б—ок, ні яких осель взагалі не видно.

Темніє. Неспокійно стає на души. Невідома темна пустеля. — Намацую у кишені револьвер, стискаю його.

— Вже красше було би заночувати в П. — бурмоче візник. — І лихо його знає, де ті Б—ки...

— Гей, земляк, а де тут Б—ки? — питає він салдата, що назустріч іде.

— Б—ки? Та се недовго ще треба їхати... От так просто, потім на ліво в гору, там буде телефонічна будка, а звідти знов в ліво...

— І все в ліво й все недалеко, а от ніяк не доїдеш... — бормоче візник.

Я мовчу, хоч на души неспокійно. Може й ночувати доведеть ся отут в полі? Може ми не знайдемо села? Ну, то що? Будемо й у полі...

Почуваю, що їдемо в гору; ледви видніеть ся шлях. Віддалек маячить самітний вогник. Прямуємо туди.

Але ось... Гур... гур—гур... Рівномірні і грізні вистріли... — Знов і знов... Величезна вогненна стріла ракети спалахнула на темнім обрію...

Дужші, частійші, грізнійші вибухи.

Де ми?... Темнота оповиває нас, закриває шляхи, неспокій в душу лье.

Але двох смертий не буває...

Ідемо на вогник, що наче з під землі десь виринув, на землі й тримаєть ся і наче пливе на нас.

Се ліхтар на курінї висить. Біля нього три постаті на землі в ґімнастюрках. Один прихилив ся до землі й надслухає.

Отсе ж вона й є, телефонічна будка.

— Чи далеко ще до Б—ок?... — питаємо ся.

Встали салдати, підійшли близенько:

— Отак прямо по етой дароґе, сестрица, поедете — вказує в бік один з них — і доедете до самих Б—к; ще може версти чотирі. А далеко ми їх одігнали — вказує на обрій, де знов ракета повила ся — як бахають... се вони вже за Б—ками. А перед Б—ками, сестра, лазарет справа на горі...

— Спасибі! — прощаємо ся з ними. — Може таки й доведеть ся лазарета свого шукати, бо де-ж в ночі знайдеш притулок?

Раптом чую, що не самі ми блукаємо ся в темноті. — Щось стукотить наче колеса котять ся. Не чути тільки кінського тупотіня.

Назустріч нам, розминаючись з ними, сунуть ся невеличкі повозки, а везуть їх, як придивляю ся, люди.

Се біженці вертають ся до своїх осель. —

д

вих засобів. В тім сумнім положеню апелює запомоговий Комітет для вивезених Українців в Київі до всіх культурних народів в імени тих нещасливців, щоби помогли тим найнещаслившим з поміж всіх нещасливих, що тисячами гинуть і зносять найбільші воєнні тягарі.

Виборча реформа в Прусах.

БЕРЛІН, 1, жовтня. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ доносить: Приготованя проектів законів відносно реформи виборчого права до палати послів як і перестрою палати панів пішли тепер так далеко, що їх предложене в палаті послів правдоподібно наступить під конець жовтня або з початком листопада.

Війна.

Утеча з Петрограду?

СТОКГОЛЬМ, 28. вересня. Після „Дня“ уповажнив комітет для відтяженя Петрограду морський ресорт відвезти 300 тисяч пудів машин з Гензінгфорсу і Ревалю в нутр Росії і вказав управі артилерії середники для перевезеня їх муніційних фабрик. Департамент духовних справ переговорював з Св. Синодом, католицьким архієпископом Могилева, лютеранською консисторією і найвисшими магометанськими духовними властями в справі опорожненя петроградських церков, мощей і духовних шкіл. В найблизшім часі мають бути вивезені наукові заклади, академії і семинарі, далі предмети віроісповіданя історичної вартости, найцінніщі мощі чудотворні образи святих і славні скарби монастиря Александра Невського. Дотеперішні зарядженя мають характер приготовань.

На случай їх повного переведеня остає при кождій церкві бодай один священик і один дияков. Богослуженя не мають бути здержані.

Найвисші духовники заявили, що вони не покинуть міста і своїх громад під ніякими умовинами.

Чи „строгі міри“ в Фінляндії?

СТОКГОЛЬМ, 27. вересня. Як доносять з Гельзінґфорс, зачав новий ґенер.-ґубернатор Некрасов свою діяльність повідомленем в пресі, що проба соціяльних демократів скликати сойм на надзвичайне засіданє може мати поважні наслідки. Причиною скликаня сойму подають соц. демократи пекучість питань політики прожитку, державного буджету, воєнних доходових податків, закону осьмигодинного дня як також комунального закона; огляду на се скликанє сойму неможливо відсувати. Сойм має тепер ліпші вигляди зійти ся як в серпни. Соціялісти числять на те, що залога Гельзінґфорсу не піде за приказом перешкодити оружною силою сходинам сойму. Тимчасове правительство буде змушене так як в серпни в тій цїли покликати військо з фронту.

Як далї доносять з Гельзінґфорсу увязнено в неділю в Петроградї двох заосмотрених значними грішми Фінляндців, які шукали помічників до закупна оружя. Уступаючий ґенер.-ґубернатор Стахович заявив після „Русской Волї“, що положенє у Фінляндії в наслідок скликаня сойму невідвічальною ґрупою є до крайности заострене.

В петроградських правительственних кругах очікують з сторони Некрасова супроти Фінляндії більшої енерґії.

Папа далї посередничить.

З Базилеї доносять: Як довідуєсь „Echo de Paris“ скликав папа до себе найвизначнійших кардиналів, щоби нарадитись над відповідю осередних держав. Правдоподібно буде папа продовжати свою ініціятиву, але рішенє буде залежати від подій.

Осінні маневри в Швеції.

СТОКГОЛЬМ, 1. жовтня (Ткб.) Рішенє в справі зміни правительства не наступить зараз, очікують її аж по осінних маневрах. Наради політичних личностий йдуть далї.

Мирові переговори в ходї?

В одній берлїнській телеґрамі пише півурядова: „Kölnische Zeitung“:

Се не є сильне пересадженє, коли твердить ся, що ми стоїмо серед мирових переговорів. Не ведуть їх лише урядові заступники, але преса і бесїдники воюючих сторін — і можна сказати, що звязок, що вказає на вічну і незмінну безуспішність, при тім має більше поводженє. Від Аскіта аж до найменшої французької часописі підчеркаєть ся незворушимість, а що до сього не можуть довести на фронтах, то бодай здобуваєть ся на папері Альзацію — Льотаринґію, опорожнюєть ся Бельґію з Німців і заспокоюєть ся друкарським чорнилом претенсії малих членів союза, які крім тих друкованих потіх нічого більше з їх політичного житя не мають. Є се засада винята з торговлї кіньми, яка ніколи нічого не шкодить, а коли противник стає нетерпеливитись, навіть обіцяє в відношеню до напруженя великий успіх, — удавати неугнутого, що впер ся сильно на жадавій високій цїнї.

Мирові домаганя Українців?

ПЕТРОГРАД, 1. жовтня (П. Т. А) На суботнїшнім пополудневім засїданю демократичної конференції говорили військові відпоручники Українців, Грузинів, Білорусинів, козаків і музулман. Вони підчеркали потребу сильної, опертої на всіх живучих силах краю, а передовсім на демократії — власти і жадали орґанізації армії на етнографічних основах.

Відпоручники України жадали між иншим скорих офіціяльних мирових кроків. Заступники громадських рад Петрограду і Москви заявились за коаліцийним правительством.

Несупокої в Італії.

ЦІРІХ, 1. жовтня. В днях до 15. вересня тревали дальше в ріжних місцях горішної і середної Італії як також на півдні звернені против правительства уличні манїфестації і рабованя. Головна причина є брак прожитних середників. Правительство твердило, що в сім ніяк не винна небезпека підводних лодок, і в той спосіб знаходить поясненє загальний відгомін, що союзники виголоджують Італію. Є воно одначе неправдиве, як доносить ся, що сей настрій обхопив також військо. Як приходить до буч урльоповців, то сї бучі занадто пересаджені. В робітничих верствах є жива надія, що війна скінчить ся до початку зими. Мирове посередництво є на всякий случай пригожим дуже піднести повагу папи серед народа.

Розширенє воєнної области в Італії.

ЛЮГАНО, 28. вересня. Воєнну область розширено на Мессину і Реджо ді Калябрія.

Боротьба о власть.

РОТТЕРДАМ, 1. жовтня. „Рѣчь“ доносить, що дума вислала до тимчасового правительства жаданє увільнити свою політику від міжнародних впливів і йти власною дорогою.

Се викликало велике заворушенє, бо се ходить о протест проти вмішуваня союзників.

Квіти на причинки.

В нераз вже піднošеній справі ліквідованя та удостовірюваня причинкових квітів, дістаємо письмо з Камінки волоської, равського повіту, яке подає проект зміни дотеперішного способу поступованє з удостовіренєм квітів.

Пишуть нам:

Після обовязуючого тепер закону мають бути, всі квіти на причинки, о скільки они переходять квоту сто корон, удостовірені в суді або у нотаря, а хоч таке удостовіренє є вільне від штемплів, а єли роблене в суді, також і від такси, то все таки спричинює оно нашим селянам численні видатки і клопоти.

І так прим.: Громада Камінка волоська, повіт Рава, має около 1200 квітів на військові причинки, а що гроші виплачує ся лиш раз на три або чотири місяці, то найменше тисяч квітів треба удостовірювати. За кождим разом визначує ся для побираня причинків для сеї громади три дни і тому, щоби гроші як найскор-

---

Звідки? Може з лісів, може з місць, що відбито недавно. Отсе прийдуть вони, сї люди, до своїх порожних занедбаних хатин, стануть похилені, як ті двоє, що бачила в П—ві. А підуть ще далї, в Д—в, і там чи-ж навіть знайдуть серед його цвинтаря, серед купи руїн те місце, де їх хата стояла?

Перед нами з темноти виринуло кілька вогників, ваблять до себе серед сеї темної пустелї. Чи се ті наші Б—ки, яких шукаємо, чи ні — а мабуть заночувати тут доведеть ся.

Звикла вже в дорозї стукати до хати священика, війта, в ріжні відділи й лазарети. — А тут бачу червоний хрест над сим освітленим будинком. — Прошу закликати сестру дижурну.

Але виходить лікар. — Починаю поясняти, що я немедична сестра (на фронті доводить ся в формі сестер бути) і може не маю права на нічліг в лазареті, та лікар не дає мені говорити.

— Які там права? Господь з вами! Хто вас питаєть ся, чи маєте право чи ні? Обовязок наш в сім випадку дати вам нічліг.

І веде мене в коридор, доручивши візника мого санітарови.

В кількох словах оповідаю свою місію.

— О, роботи вам тут чимало; в двох верстах село Б—ки, там тепер ціла епопея страждання — каже лікар. — А поки на добраніч — відчиняє він двері в кімнатку маленьку й затишну і передає мене сестрі, поручаючи сестрі нагодувати мене й потурбувати ся про мене..

Дякую йому, дякую сестрі.

Нічого, нічого не хочу я. — Тільки заснути би...

Але заснути не легко... Вчуваєть ся гуркіт повозок без коний, чорні тіни постатей встають переді мною й не покидають мене навіть у вісні!...

11. червня.

Теплий свіжий сонішний ранок зустрічаю я вже в дорозї. — Ранним ранком тихенько встала, лишила листи з подякою лікареві й опинила ся під чистим ясним блакитним небом. Знов стелить ся шлях мій серед маків червоних. — Пливуть легонькі білі хмарки в чистій безмежній блакиті, а з ними й думки мої пливуть — думки про ту працю, яка — ось-ось мене чекає. — Вже бачу ті Б—ди, про які так богато чула. Все ближше й ближше хатки, а он церква.

А отсе? Що-ж се таке наближаєть ся до нас, заливає весь шлях. Люди...

Знов, як учора в ночі... тоді не розгляділа гаразд.

Чорні, в зморшках обличя, з голодними очима; зігнуті, висхлі постаті в лахмітю...

Сї нуждені постаті впряжені в повозки...

Постіль, начинє, одежа, ріжний дрібязок, а зверху діти на сих повозках. Більшенькі йдуть поруч..

Одна, друга, третя повозка... Богато їх далї. І все жінки везуть їх — безпритульні, обшарпані, голодні, знесилені. Ось-ось звалять ся. Але біля них — діти — з надією і благанєм дивлять ся на матерів, мусять бути сильні, мусять терпеливо нести тягар житя.

Зупиняю ся й чекаю, поки переїдуть всї.

Але й повозки зупиняють ся, а люди оточують мене

— Хліба... — протягають ся дитячі руки.

— До дому! — хлипають маленятка, сидячи на купі ріжного збіжа.

Хапаючись, перериваючи одна одну, розповідають менї жінки про своє горе, щось просять, жалїють ся, підносять до мене свої слабенькі немовлята, а менї чуєть ся у всім тім гаморі тільки!

— Хліба... До дому...

Се домінує... — Се заповняє собою душі сих істот і для мене наче заповняє все навкруги...

— Хліба... До дому...

Що я тут вдію? що допоможу?

„Допоможу“... Якою мізерною здаєть ся тепер менї моя місія і мої засоби. Збирати дітий-сиріт і відсилати їх у центральні захисти. — А для тих дітий, що з матерями живуть і бідують, на місци улаштовати денні притулки, годувати, доглядати, а матерям дати змогу працювати.

Але що-ж зробити для сих дітий, матері яких нїгде не живуть, а тиняють ся, мандрують, шукаючи мов землї обіцяної, своєї рідної землї. Що зробити для тих дітий, матері яких повертають ся до зруйнованих осель своїх — перед якими в розпуці станут і голосно заридають?!

Не ма на се відповіди. — І звідки була би вона? — Мовчить синє небо, мовчить поле червоне.

У відповідь чуєть ся лише сей стогін табору мандрівників, які вже довго-довго тиняли ся в холод, під дощем, під завиванє вітру лютого, стогін, який не вгасає й тепер під чистим ясним блакитним небом:

— Хліба...

— До дому...

ше дістати, йдуть жінки до нотара і до адвокатів і платять, що кажуть.

Пересічно коштує удостоврене одного квіта около шість корон, значить лиш одна громада Камінка платить за таку марницю 6000 корон, що три місяці, що робить річно 24 тисячі корон. Натурально зароблений гріш йде в чужі кармани.

Тепер, коли причинки побільшені, подбають мабуть інтересовані про те, щоби виплата відбула ся кождого місяця, а тоді заплатить Камінка за само удостоврене квітів 12×6 або разом 72 тисячі корон.

Такі самі відносини панують — здаєть ся — в усіх повітах, а високість викинених в болото грошей, легко обчислити.

Тепер і побиране причинків через повновласників стане ілюзоричне, бо коли треба буде майже всі квіта удостовірювати, то і треба кождій інтересованій одиниці бути конче в місті, бо лиш там урядують нотарі і суди.

Сю аномалію треба конче усунути, а коли вже підписи неписьменних мусять бути конче удостоврені, коли виплата не мож переводити через уряди почтові, то можеб се вистарчило, наколиб уряди громадські дістали право удостовірювати такі квіти.

Начальник громади, зглядно його заступники знають лично кожду особу і можуть рішучо ствердити, що та а не інша особа положила на квіті свій відручний знак, що при глоті в місті — чи в суді чи у нотара, де фунгують урядові, сталі свідки, не все є певне і дає нагоду до всяких обманств.

Найкрасше булоб, щоби виплату причинків довершувано в селах через відпоручників уряду податкового, під контролею і при співучасти зверхности громадської, котра має удостовірювати підписи побираючих гроші.

Обовязок удостоврення поодиноких квітів через суд або нотара повинен бути безпровочно знесений і мабуть за голосом гром. Камінка волоська, котра в тій справі віднеслась до нашої Парляментарної Репрезентації пійдуть безпровочно всі українські громади.

З днем 6. жовтня здержимо висилку всім, котрі до тої пори не вирівнають залеглости і не пришлють предплати за жовтень.

НОВИНКИ.

— **Дальші звільнення рільників від військової служби.** Міністерство краєвої оборони в порозумінню з міністерством війни зарядило рескриптом з дня 24. вересня 1917 р. Е. Г. IV. Нр 148.904, що всі звільнення від військової служби, признані для рільників військовими властями до дня 30. вересня с. р., загально продовжуєсь до дня 31. жовтня; а рільникам звільненим тими властями до 31. жовтня продовжуєть ся до 30. падолиста с. р.

— **Здержане посилок пакетів до Відня.** Міністерство торговлі задержало на якійсь час приймане приватних пакетів до В дня з виімком пакунків, конечних, пильних, з дріжджами або пересилок з грішми.

— **Жалї б. царя.** Бувший цар звернув увагу тимчасового правительства на те, що сибірське підсоне є шкідливе для царевої і дітий і зажадав иншого приміщеня, бо ґубернїяльний будинок в Тобольську є в лихім стані. Далї просив о прислане спортових приладів і заграничних часописий. Правительство вислало двох професорів до Тобольська, щоб вони переняли науку бувшого наслїдника престола.

— **Вписи на фреблївській курс** в ц. к. учительській семинарії жіночій у Львові покінчено з днем 15. вересня. Замітне, що вже другий рік не зголосилась на тот курс ані одна Українка, хоч наука є безплатна і уділяють її першорядні учительські сили. При курсах є шкілка для малих дітий, удержувана з державних фондів, в якій кандидатки вчать ся практично вести захоронки. Наука триває всего один рік. Вже нинї є в Галичині найбільше українських сиріт, якими буде мусїла занятись наша суспільність та віддати їх виховане в фахові руки. Панночки, з укінченою другою або третою клясою видїловою, а зглядно з відповідним підготоване дома, можуть зголошуватись ще й тепер до впису в дирекції семинарії ул. Сакраменток ч. 7.

— **Видалюване австрійських жидів з Прус.** У відповідь на посольський запит, який вплинув до нїмецкої державної ради в справі видалюваня австрійських підданих з области Ополя і Вроцлава, відповіло правительство, що ходить о більше число австрійських підданих мойсеєвого віроісповіданя, що лише хвилево перебували у готелях у Катовицях та торгували горішнослезським вуглем. Візвано їх опустити Пруси у визначеній часі.

— **Приготоване до 7 мої австр. позички** При кінци жовтня і з початком падолиста буде розписана сема австрійська воєнна позичка. Заряд державного скарбу робить вже приготованя. 6 позичка дала 5 міліярдів. Разом всї шість дали понад 22 міліярди корон.

— **Вислід рос. позички свободи.** Після зіставлень кредитової канцелярії виносять підписи на позичку свободи до дня 24. вересня 3 9 міліярдів рублїв.

— **Засуд Ляйнвебера і тов.** Вчера проголошено вирок в процесі Ляйнвебера і тов. Засуджено: старшого Ляйнвебера на 12 літ, другого на 10, Матяска на 6, Шутку на 5. Райха на 6 місяців, Ґецлинґера на 8 міс. тяжкої вязниці, Макаріюса і одн. добр. Муху на 6 місяців вязниці. Чотирох обвинених відбули кару у слїдчій вязниці. Шаржі і відзначеня підсудимим відобрано. Забрані дарунки ідуть на річ скарбу. Оборонці зголосили зажалене неважности.

— **Ще один причинок до польської ігноранції.** На головній почті у Львові є ось така напись:

Ч. 1091/М. Пакети приватні з Австрії до Ґаліції знову допущені, але, з ограніченем до 5 штук денне од одного надавци без взгляду на ваґу. Пакети конечне повінні наґлове з насюнамї і дрожджамі ораз пересилки горошевні допущені без ограніченя. Ўр. Почт.

Ми очевидно давно привикли до такого — тай вже навіть не реаґуєм. Давнїйше — скаже дехто — і такого дав Біг. Чекаймо далї терпеливо, а може Пан Біг дасть, що Поляки у Східній Галичанї вкінці таки научать ся по українськи..

— **Лет Турин Льондон.** В понедїлок о 2. год. 50 мін. по пол. прилетіли до Льондону два італійські летуни, котрі без опускання на землю підприняли простий лет з Турина по Льондону через Альпи, Францію і канал. Летуни вилетіли о 9 30 перед пол. з Турину і привезли почту. — З Вашингтону доносять, що італійські летуни, що тепер перебувають у Америці, спробують в найблизшім часї перелетїти океан.

— **Торгові контрольорки у Львові.** Від 1. жовтня зачинають по відбутю курсу урядоване 30 торгових контрольорок. Мають вони перестерігати, щоб не управлювано лихви та додержувано наложену тарифу. До помочи будуть мати певне число людий з орґанів безпеки.

— **Смерть француського імпресіоніста.** Француський маляр Edgar Degas помер у Парижі в 83. році житя. — З ним зійшов зі світа один з найбільших мистців француського імпресіонізму.

— **Привіт польських радних Києва.** На першім засїданю нововибраної мійської думи промовив один в імени радних Поляків витаючи зібрану перший раз демократичну і революційну мійську думу. Поляки вірять, що великі революційні гасла побідять. „На тім першім історичнім засїданю нової Ради міста Києва уважаємо за конечний і милий обовязок повитати супроти радних Українців відроджуючу ся вільну Україну і желаємо її поводженя в творению нового житя".

— **Участь українських полків у повитаню Керенського в Москві.** У привіті Керенського, коли він приїхав до Москви на конференцію, представники українських полків заявили, що українські полки грудьми боронитимуть свободи Росії. Відповідаючи їм, сказав Керенський, що тимчасове правительство відносить ся з повним спочутєм до широкої автономії України. Прийшов конець поневоленю України і инших народностий. Великороси й Українці братя по крови й разом повинні кувати свободу та щасте для спільної матери Росії (Рѣчь з 26/VIII).

ОПОВІСТКИ.

Второк, дня 2. жовтня 1917.

Нині: 3. жовтня гр.-кат. Евтахія вмч., римокат. Кандида.

Завтра: 4. жовтня гр.-кат. Кондрата, римокат. Франца.

○ **Іспити зрілости** в учительській семинарії перед ц. к. іспитовою комісією з українською і польською викладовою мовою в Празі зачнуть ся дня 8. жовтня с. р.

Зголошення до іспитів зрілости а також річних іспитів з поодиноких курсів (років, кляс) ц. к. учительської семинарії приймає іспитова комісія Praha II. Truhlarska 22. Потрібні пояснення може подати також: В. Витьвицький: Praha. Nusle 583.

В поміч українському населеню Східної Галичини!

(Поклик.)

Страшна буря перейшла двома наворотами через наш край. Спричинила вона, що деякі місцевости були стерті і зникли з землі а многі понесли необчислені шкоди.

Виселенці, що тепер вертають з таборів в рідні сторони находять часто на місци своїх осель тільки руїни та згарища. Ті знова, що остали на місци бідують тяжко та зі страхом глядять на надходячу зиму. Так одним як і другим треба скоро прийти з помочю.

В тій цїли завязав ся за почином Його Ектеленції Пана Намісника під протекторатом Його ціс. і кор. Апостольської Величности Цїсаря Карла, краєвий комітет помочи для що йно відбитих областий Східної Галичини з під ворожого наїзду.

Згаданий комітет взяв собі як завдане помагати населеню тих областий грішми, живностю і одіжю, опікувати ся сиротами, тай иншими способами облегчити долю сегож населеня.

Щоби поміч жертвована правительством була успішна і відповідала дійсному станови річи, та щоби Українці члени сегож комітету могли належито пізнати і поперти потреби українського населення відбитих областий Східної Галичини, відносить ся отсим Український краєвий комітет помочи для виселенців у Львові до загалу інтеліґенції, передовсім до священиків, учителів тої области Галичини, що тепер висвободжена з під ворожого наїзду, з завізвом, заснувати безпроволочно: Повітові і місцеві комітети під назвою: „Український комітет помочи". (УКП.) до котрих могли би входити також всі свідомі і охочі до праці горожани.

Круг ділання сих комітетів буде:

1) повідомити (лично) власти адміністраційні і військові про завязане комітету і просити, о поміч для комітету й його діяльности;

2) старати ся у ц. к. Староств, о одежу, поживу і обуву для потребуючих;

3) дбати о рівномірний і справедливий розділ згаданих предметів між населенє;

4) подбати, щоби виселенцям були виплачені залеглі і біжучі виселенецькі підмоги;

5) подбати, щоби всі бездомні одержали чиншові запомоги;

6) видістати для повернувших виселенців субвенції в будівельних експозитурах, о скільки вони не перевисшають квоти 1.000 К.—зглядно в Централї відбудови краю, о скільки квоту 1.000 К. перевисшають, на справлене хатної обстанови;

7) повідомити Український краєвий комітет помочи для виселенців у Львові (вул. Бляхарська ч. 11. І. пов.) про основане комітету і подати тому ж комітетови як найдокладнїйші статистичні дані:

а) що до числа сиріт, лишених без опіки і неासомотрених;

б) число родин, котрі не мають поміщеня, одіжи, поживи або инших необхідних річий;

в) повідомляти о всяких неточностях і недостачах при уділюваню помочи населеню.

8) подавати місцевому населеню відповідні інформації що до воєнних причинків, апровізації і т. п., та посередничити між ними а властями цивільними і військовими. Всякі близші інформації і поученя подасть на жадане підписаний комітет.

Вкінци підписаний комітет звертає увагу, щоби всякі статистичні дати і донесеня під VII. т. наведені були точні і вірні та поперті доказами; в противнім разі Українці члени краєвого комітету помочи могли-би найти ся в невідраднім положеню, наколи би зарядженя з якої-небудь причини провірення виказали, що подані місцевими комітетами дані не відповідають дійсности, чим нанесено би самій справі некорисні наслідки.

Надіємо ся, що наш поклик до несеня помочи навіщеному війною українському населеню не лишить ся без відгомону і всі свідомі одиниці не відмовлять своєї участи в тій так пекучій справі, щоби бодай в части загоїти рани, завдані світовою війною.

Від Українського краєвого комітету помочи для виселенців у Львові, вул. Бляхарська ч. 11. I. пов.

Ал. Кмицикевич вр. голова.

о. Юл. Дзерович вр. секретар.

З Державної Ради.

Поміж інтерпеляціями, внесеними на першім засіданю державної Ради находить ся також інтерпеляція пос. дра Евгена Левицького в справі приміщеня повертаючих збігців повітів Станиславів, Товмач та Богородчани. В своїй інтерпеляції домагаєть ся пос. Левицький заосмотреня наплива-ючої людности живностю, одіжю та матеріялами будівляними — відтак виплати причинків, а в кінци продовженя реченця до повороту збігців та евакуованих з тих громад, які цілковито знищені.

В тій самій справі інтервенював пос. др Евген Левицький також особисто в міністерстві, де обіцяно видати дотичні зарядженя в дорозі телеґрафічній.

Українські Установчі Збори.

СТОКГОЛЬМ, 22. вересня (У. Б.). Аж тепер доходять вісти, що шесте засідане Центр. Ради, яке скінчило свої наради 9. серпня, вибрало комісію для скликаня Установчих Зборів для етноґрафічної України.

Автономія України.

СТОКГОЛЬМ. 22. вересня. (У. Б.) Нове російське правительство рішилось признати автономію України лиш для ґуберний Київ, Полтава і части ґубернії Чернигів. Воно не годить ся з тим, щоби державні секретарі для військових справ, питань апровізації, судівництва були вибрані.

Вислало інструкцію для Ґенерального Секретаріяту, в котрім годить ся на іменоване 9 секретарів, але під умовою, що три з них будуть належати до инших народностий замешкуючих Україну.

У. Ц. Рада не бере участи в моск. конференції.

СТОКГОЛЬМ. 22. вересня. (У. Б.). Укр. Центр. Рада взяла під наради питане, що дотичить української воєнної ради і поручила Укр. Ґенер. Секретаріятови поробити зарядженя для забезпеченя істнованя ради.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 2. жовтня.

На всіх фронтах ніяких особливих подій.

Заст. шефа ґен. штабу Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 2. жовтня.

На східнім і македонськім фронті при незначній діяльности боєвій положене незмінене.

Західний фронт:

В середині фляндрійського фронту була сильна борба артилерії що між Langemarck і Hollebecke доходила до барабанного огню. Ранком відібрали Анґлійцям наші пробоєві відділи около 500 м. глубокий кусень терену коло ліса Равудин на півночи від гостинця Menin Ypern і мимо протинаступів вдержали його; крім кривавих втрат, втратив неприятель і в полонених.

Фронт пруського наслідника престола:

На північний схід від Soissons зросла діяльність атрилерії.

Перед Verdun в звязи з успішним підприятєм на східнім березі Мози була оживлена борба артилерії. Коло Bozonvaux вдерли ся ранком пробоєві відділи з пionірами аж до дальших лінів французьких становищ, знищили їх і вернули, приводячи понад 100 полонених.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Оголошеня.

Подяка.

В пригоді під Козовою ляг головою наш найліпший муж і батько бл. п. Іван Парахоняк. Сповняючи свій обовязок й не сподівав ся Він, що вже не доведеть ся Йому побачити своїх. Неумолима, несподівана смерть від разу скосила Його житє далеко від своїх. І коли доля не судила нам найблизшим бути при послідних хвилях бл. п. Івана, почуваємо ся до обовязку зложити подяку в першій мірі всім Його товаришам, що їхали тим самим поїздом та щиро заняли ся Його тлінними останками, а відтак Впов. п. начальникови зелізничого двірця в Тернополи, а передовсім його заступникови за се, що не відмовив нам помочи й чимало причинив ся до сього, що позволено нам перевезти тлінні останки бл. п. Івана до Львова, щоби їх тут похоронити. Так само щиро зобовязані ми до вдячности Впов. п. начальникови Добрянському, п. Козинському, Гецеви і всім П. Т. зелізничникам, за прихильність, участь в похороні та висказані на місци слова співчутя. Дякуємо дальше Високоповажаному о. совітникови Теодозієви Лежогубському й о. Шпитковському за похоронну відправу і відпроваджене тлінних останків на місце вічного спочинку. Дякуємо всім Впов. членам хору, що причинили ся до звеличаня похоронного походу. Дякуємо всім Приятелям та знакомим за участь в похоронах.

Щиру подяку складаємо також всім тим, що нам устно зложили або письменно надіслали слова свого співчутя.

Всі Ви прийміть за се наше щире Спаси-Біг.

У Львові, дня 29. вересня 1917.

Софія Парахоняк, жена; Олександра, Антонія, Ірина, Василька, Ольга, діти.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.